

EK Plenair Wet hervorming kindregelingen

Dinsdag 10 juni 2014

- Je kunt veel van dit kabinet zeggen, maar niet dat ze onder de huidige politieke omstandigheden niets voor elkaar krijgen. Sterker nog: de politieke agenda van kabinet Rutte II is zo goed als uitgevoerd.
- Daarover heersen ambivalente gevoelens. De snelheid waarmee de Wet werk en zekerheid, de Participatiewet, de Wet werk en bijstand en ook de Wet hervorming kindregelingen door het parlement gejaagd worden. Ontneemt ons allen het zicht op de precieze effecten van dit wetgevingspakket voor hen waarvoor sociale zekerheden bepalen of je boven de armoedegrens uitkomt of er juist onder duikt. Vorige week spraken we over de Wet werk en zekerheid
- Het wetsvoorstel kindregelingen heeft drie uitgesproken doelstellingen naast het bieden van een tegemoetkoming in de kosten voor huishoudens met kinderen en het mogelijk maken van de combinatie van werk en zorg voor kinderen: 1. vereenvoudiging van gecompliceerde regelingen, 2. voorkomen van de armoedeval en 3. het op orde brengen van de overheidsfinanciën.
- Zo geformuleerd kun je er op het eerste gezicht niets op tegen hebben. Er zijn maar liefst als ik goed geteld heb zeven wetten nodig voor tien kindregelingen, al dan niet inkomensafhankelijk en al dan niet op eigen initiatief aan te vragen.
- Veel ouders raken de weg kwijt in dit woud aan regels en uitvoering is onnodig gecompliceerd. Je kunt je afvragen of regelingen dan nog effectief zijn.
- Waar we grote moeite mee hebben is de financiële versobering die met dit wetsvoorstel gepaard gaat. Het lijkt er immers niet op dat dit wetsvoorstel bijdraagt aan een rechtvaardige herverdeling als er een half miljard euro moet worden bezuinigd.
- Dat ideaal is nog steeds actueel. In december 2011 ontkende minister president Rutte nog dat er armoede in Nederland zou bestaan. Je zou volgens hem moeten spreken over 'mensen met een laag inkomen.'
- Wie maar lang genoeg terugkijkt in het verleden ziet dat alles er altijd op vooruitgaat. De hemeltergende armoede uit de negentiende eeuw (denk aan *Het Koninkrijk vol sloppen* van Auke van der Woud) valt inderdaad niet met hedendaagse armoede te vergelijken. Desalniettemin groeien nog altijd

honderdduizenden kinderen in armoede op. Het betekent dat kinderen regelmatig zonder eten naar bed moeten. Het betekent dat ouders aangewezen zijn op charitatieve initiatieven om kinderen een weekje zomervakantie te gunnen. Het betekent dat kinderen op achterstand worden geplaatst die niet snel wordt ingelopen en, als we niet uitkijken, wordt doorgegeven aan een volgende generatie. Inkomensongelijkheid leidt in dit soort gevallen onvermijdelijk tot overerfbare kansenongelijkheid. Kinderen van arme ouders kunnen evenzeer als kinderen van rijke ouders dromen van glansrijke carrières als piloot, chirurg of politieman, maar tot verwezenlijking zal het waarschijnlijk niet komen.

- Het was en is ons aller belangrijkste roeping om dit soort misstanden uit te bannen. Elk kind, arm of rijk, moet uiteindelijk gelijke kansen op ontwikkeling, scholing en werk hebben. Elk kind heeft recht op een minimumlevensstandaard, een garantie op de aanwezigheid van de basale levensvoorwaarden. De kindregelingen moeten die garanties bieden.
- In plaats daarvan lijken de kindregelingen vooral een overheidsinstrument te worden om de vermeende armoedeval te bestrijden. Met name alleenstaande ouders zouden wel eens in de verleiding kunnen komen om in de bijstand te blijven bivakkeren als het inkomensverschil tussen bijstand en arbeid te klein is, zo is de veronderstelling.
- Daarmee wordt uitgerekend het ultieme doel van deze regelingen, een inkomensondersteuning van hen die dat behoeven, ondergraven. Uitgerekend bijstandsgerechtigde alleenstaande ouders gaan er met deze hervorming op achteruit. En we weten nog niet eens bij benadering wat de precieze stapelingseffecten zijn.
- Even wat specifiek over alleenstaande ouders in de bijstand. De alleenstaande oudertoeslag in de bijstand en de draagkrachtverhogende alleenstaande ouderkorting worden vervangen door een extra inkomensafhankelijke toeslag van maximaal € 2.800,- in de Wet op het kindgebonden budget (de zgn. niet complementaire 'alleenstaande ouderkop'). De ontvangen kinderbijdrage bepaalt de hoogte van de bijstand.
- Dat roept een bijzonder probleem in de gevallen waarin kinderalimentatie moet worden toegekend. Het schrappen van de alleenstaande oudertoeslag

heeft in gevallen van alimentatieplichten tot gevolg dat, ik wijs hier op een artikel van een raadsheer in het Gerechtshof Arnhem – Leeuwarden (A. Roelvink – Verhoeff, 'Het wetsvoorstel hervorming kindregelingen en de behoefte van een kind', *Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht* 2014, nr. 30), de beide regelingen in zulke gevallen tot consequentie kunnen hebben dat met de ontvangen kinderbijslag en het kindgebonden budget de kosten van het kind worden gedekt en dat het kind geen behoefte meer heeft. In dat geval ontbreekt de grondslag voor het vaststellen van kinderalimentatie. Graag van de minister tekst en uitleg van dit bijzondere nadeel voor alleenstaande bijstandsgerechtigde ouders.

- Wat vindt u zo beschouwd van de conclusie dat het onmogelijk is om in dit soort gevallen een balans te vinden tussen het stimuleren van arbeidsdeelname en financiële ondersteuning van niet-samenlevende ouders? Preciezer gevraagd: neemt u dit soort negatieve effecten op de kinderalimentatie bij alleenstaande bijstandsgerechtigde ouders die mijns inziens los staan van de financiële prikkel ter voorkoming van de armoedeval expliciet voor uw rekening?
- Afrondende vraag. Ik vroeg in de schriftelijke voorbereiding waarom er niet fundamenteel is gekeken naar de mogelijkheden voor eerlijker inkomensverdelingen. Uiterlijk deze zomer komt er een breder eindperspectief, zo belooft de minister, waarin fundamenteel gekeken wordt naar het gehele toeslagenstelsel. We staan nu aan het begin van de zomer. Het moet niet te veel gevraagd zijn om nu al in hoofdlijnen te schetsen hoe dat eindperspectief eruit ziet.